

УДК 334.025.3:[622+669+338.432]

Момот В.Є., Іванова М.О.

**ДОСЛІДЖЕННЯ СТАБІЛЬНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ НА
РЕГІОНАЛЬНОМУ РІВНІ**

Дніпропетровський університет імені Альфреда Нобеля

UDC 334.025.3:[622+669+338.432]

Momot V.Y., Ivanova M.O.

**RESEARCH ON STABILITY OF
INVESTMENT PROCESS AT A REGIONAL LEVEL**

Dnipropetrovsk Alfred Nobel University

В статті розглянуті особливості забезпечення стабільності інвестиційного процесу в різних регіонах України та проведений порівняльний аналіз щодо інвестиційного процесу у різних галузях на регіональному рівні. Зроблені висновки щодо можливості впровадження стійких міжрегіональних інвестиційних проектів, що використовують сприятливі економічні закономірності розвитку різних регіонів.

Ключові слова: *інвестиційний процес, державна інвестиційна політика, регіональний аспект, сталий розвиток.*

The article deals with the stability characteristics of the investment process in different regions of Ukraine and the comparative analysis of the investment process in different sectors at the regional level. Conclusions are made in regard of the possibility of implementing sustainable interregional investment projects that use favourable economic patterns of development of different regions.

Keywords: *investment process, government investment policy, regional aspect, sustainable development.*

Вступ. Відносно малу кількість досліджень загальних проблем структурної

оптимізації інвестиційного процесу, що аналізують макроекономічні аспекти цього складного феномену, зумовлює той факт, визнаний більшістю дослідників, що рушійні сили та економічна сутність процесу інвестування вже є визначеними досить докладно, в той час як практично відсутні кількісні уявлення про закономірності, що зв'язують параметри інвестиційної діяльності та соціально значимі макроекономічні показники, такі як динаміка ВВП (ВВП), рівень безробіття, інфляція та ін. Задача встановлення таких закономірностей ще ускладнюється циклічним коливальним характером поведінки макроекономічних показників та невизначеністю середовища господарювання, яка призводить до трансформації характеру виконання цих закономірностей.

Слід зауважити, що й методологія побудови емпіричних «образів» тих чи інших закономірностей, що зв'язують зазначені параметри у вигляді кореляційно-регресійних залежностей також відсутня. Визначений стан питання можна охарактеризувати, як кризу обумовленості, тобто протиріччя між можливістю спостерігати та керованістю процесів у світовій господарчій системі. Це суттєво перешкоджає форсуванню структури інвестицій, яка на державному та регіональному рівні, повинна забезпечувати можливості щодо ефективного інвестування. Як зазначалося вище, динамічність, стабільність та ефективність економічного розвитку всієї держави, можливо лише за умови рівномірного, збалансованого соціально-економічного розвитку усіх регіонів.

Тому питання пошуку теоретичних підходів до визначення критеріїв забезпечення стабільності інвестиційного процесу на регіональному рівні (мезорівні національної економіки), що ставиться у даній роботі є дуже важливим та актуальним.

Враховуючи загальнотеоретичну постановку питання стабільності інвестиційного процесу у роботі застосовуються методи наукової абстракції, порівняння та статистичного аналізу. Крім того, під час аналізу закордонного досвіду забезпечення стабільності інвестиційного процесу застосовано метод наукового узагальнення.

Виклад основного матеріалу. Розвиток регіонів України в сучасних

умовах у значній мірі визначається гнучкістю регіональної інвестиційної політики та мірою використання інвестиційного потенціалу, який властивий окремому регіональному утворенню. Ефективність застосування останнього для підвищення рівня розвитку регіону та забезпечення економічної стабільності залежить від оптимального співвідношення повноважень місцевої влади в напрямку створення регіональної інвестиційної політики та впливу центральної влади через утворення комплексної інвестиційної стратегії держави. Стереотипи, що склалися, які полягають у застосуванні переважно адміністративних методів управління регіоном призводять у багатьох випадках до довготривалої стагнації та навіть до економічного спаду, зниження ефективності інвестиційної діяльності на регіональному рівні, й, в наслідку, до виникнення значних диспропорцій економічного розвитку по регіонам та територіям. У цих умовах загострюється проблема створення економічного механізму управління інвестиційним потенціалом регіону [1-3].

В Україні в якості основної ідеології державного впливу на економічні процеси в окремих регіонах, у тому числі й на інвестиційні процеси, використовується політика «вирівнювання» регіонального розвитку, котра жорстко адмініструється з центру. Зрозуміло, що ця політика стосовно різних економічних процесів впроваджується в різних масштабах і до різних груп таких параметрів, але у всіх випадках має форму прямого чи опосередкованого регулювання регіонального розвитку з боку держави, яке спрямоване на активне корегування природного протікання економічних процесів (в тому числі – інвестиційних), що відбуваються у регіонах. Для досягнення ефективності процесу такого «вирівнювання» відносно розвитку інвестиційних процесів необхідно забезпечити комплексність та взаємно узгодженість політики державного регулювання у міжрегіональному розрізі, що повинна функціонувати як організаційно-правова система, що діє відповідно до чітко визначених компенсаційних принципів. У протилежному випадку спроби невдалого вирівнювання будуть призводити до появи нових джерел невизначеності, що є негативним фактором з точки зору стабільності та

ефективності інвестиційного процесу.

Проведений аналіз структурних змін інвестицій показав, що фінансова-економічна криза суттєво вплинула на стабільність інвестиційного процесу, як на загальнодержавному так і на регіональному рівні. Структурна переорієнтація інвестицій з наукоємних галузей в добувні є вкрай негативним фактом.

Висновки.

1. Для досягнення ефективності процесу вирівнювання регіонального розвитку, у тому числі стосовно параметрів розвитку інвестиційних процесів необхідно забезпечити комплексність та взаємно узгодженість політики державного регулювання у міжрегіональному розрізі, що повинна функціонувати як організаційно-правова система, що діє відповідно до чітко визначених компенсаційних принципів. У протилежному випадку спроби невдалого вирівнювання будуть призводити до появи нових джерел невизначеності, що є негативним фактором з точки зору стабільності та ефективності інвестиційного процесу.

2. На тлі фінансової кризи проблемою є також розпорошення грошових потоків, коли в Україні продовжується виведення грошових потоків з реальної економіки в тіньову сферу і навіть за кордон. Фінансові ресурси, що виводяться за кордон, потім повертаються як іноземні інвестиції, які захищені українським законодавством.

3. Використання бюджетів усіх рівнів у кості джерела інвестування інноваційних програм є досить проблематичним. Спостерігається стійка тенденція зниження інвестицій в основний капітал, фінансованих за рахунок бюджетних засобів. Причиною є зростання державного боргу, що прискорився під час кризи, недоліки в зборі податків, секвестрування витрат. Реального нагромадження власних ресурсів суб'єктів підприємницької діяльності практично не відбувається. Однією з головних причин є рівень інфляції, що обумовив знецінення амортизаційних фондів і оборотних коштів підприємств. У багатьох підприємств не вистачає фінансових ресурсів навіть на підтримку обсягів виробництва, а тим більше на технічне переозброєння чи збільшення

випуску продукції. У свою чергу, падіння виробництва приводить до зменшення прибутку, необхідного для нагромадження інвестиційних ресурсів.

Література:

1. Статистичний щорічник України за 2011 рік. / За ред. Осауленка О.Г. – К.: Консультант. – 2012. – 671 с.
2. Капітальні інвестиції в Україні у 2007-2011 роках: статистичний довідник / від. за випуск М.М.Собко. – Київ, 2012. – 122 с.
3. Кузнєцова Л. Структурні зміни у промисловості України: критерії прогресивності / Л. Кузнєцова // Економіст. – 2005. – №8. – С 50-55.

Стаття відправлена: 23.09.2013 р.

© Момот В.Є., Іванова М.О.

Literature:

1. Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy za 2011 rik. / Za red. Osaulenka O.H. – K.: Konsultant. – 2012. – 671 s.
2. Kapitalni investytsii v Ukraini u 2007-2011 rokakh: statystychnyi dovidnyk / vid. za vypusk M.M.Sobko. – Kyiv, 2012. – 122 s.
3. Kuznietsova L. Strukturni zminy u promyslovosti Ukrainy: kryterii prohresyvnosti / L. Kuznietsova // Ekonomist. – 2005. – №8. – S 50-55.

The article was submitted on September 23, 2013.

© Momot V.Y., Ivanova M.O.